

ॐ

॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

रुतभर

आत्मनो हिताय जगतः सुखाय

वर्ष - २६ (जान्यु., ફેબ્રુ., માર્ચ)

VOL - XXVI 2009-2010

ISSUE-III

માનદ્ તંત્રી - નેપથ વ્યાસ

સંકલન - ડૉ. સ. સ. ભિક્ષુ

'યોગ' ભિક્ષા લાવીઓ, 'ભિક્ષુ' બની ગુરુદ્વાર;
મુમુક્ષુ જરૂર પામશે, સૌનો મુજમાં ભાગ.

★ વસ્તી-વિસ્ફોટ ★

"ઓછામાં ઓછાં બે બાળકો" એ સૂત્ર આધુનિક સમય માટે અતિ આધુનિક, આદર્શ અનિવાર્ય અને સોનેરી સૂત્ર છે. તેથી માતાપિતા બંનેને જીવનભર વાત્સલ્યમય હુંફ રહે છે અને બંને બાળકોને પણ પરસ્પર એકલોહીના સંબંધવાળો ખમતીધર સાથી મળે છે.

વસ્તી-વિસ્ફોટના જવાળામુખીને અચૂકપણે રોકવા બ્રહ્મચર્યના જેવો બીજો એકે નૈસર્ગિક ઉપાય નથી. સંયમી જીવનના કારણે માતાપિતાનું મસ્તક ખૂબ મેઘા-પ્રજ્ઞાવા અને શરીર ખૂબ નિરોગી રહે છે. માતાપિતાનો આવો પવિત્ર-સાત્ત્વિક વારસો લઈ જન્મનાર બાળકો પણ સદ્ગુણની રિદ્ધિ-સિદ્ધિથી ઓતપ્રોત હોય છે. ચારિત્ર્યથી ઝળહળા આવાં બાળકો ભવિષ્યમાં સમાજકલ્યાણરૂપી ઈમારતના પાયાનો પથ્થર બનવાની કામ ધરાવે છે. આવા પાયાના પથ્થરો, પાયામાં પડ્યા પડ્યા જ સતત બહાર પ્રકાશપુંજો ફેંકે જ રહે છે કે જેથી સમાજને કોરી ખાતા અંધકારનો નાશ થઈ જાય છે. આવું દિવ્યક ગુણપણે તેઓ દ્વારા સતત થતું જ રહે છે.

પરમાત્મા આવું બધું સમજવાની અને આચરવાની શક્તિ આપો એ જ પ્રાર્થના.
સૌને વંદન - અભિનંદન - આશિષ.

★ ગૃહસ્થાશ્રમની મહત્તા ★

સાચી સમજણ એ કાંઈ આકાશમાંથી વરસવાની નથી કે પૃથ્વીમાંથી ઊનીકળવાની નથી. એ તો ગમે ત્યારે પણ અંતઃકરણમાંથી જ સ્ફુરવાની છે. તે મ ગુરુસંતોનો વધુમાં વધુ સંપર્ક હોવો જરૂરી છે.

જન્મમરણના ચક્રમાંથી જે છોડાવે તે જ સાચી સમજણ, તે જ શુદ્ધ બુદ્ધિ, તે જ ગુરુકૃપ્રભુકૃપા. પતિપત્નીએ પરસ્પરના સહકારથી જન્મમરણના ચક્રમાંથી છૂટવાનો પ્રયત્ન કરવા છે, મનુષ્ય જન્મ સફળ-સાર્થક કરવાનો પ્રયત્ન કરવાનો છે. તેથી જ ગૃહસ્થાશ્રમની ઘણી મહત્તા છે. તેથી જ અનુભવીઓએ કહ્યું કે, "ગૃહસ્થાશ્રમધન્ય છે."

જન્મમરણના મહાત્રાસમાંથી કાયમ માટે છૂટી જવા માટે જ ગૃહસ્થાશ્રમ અપનરહ્યાં છીએ એવી સમજપૂર્વક જે ગૃહસ્થી બને તે ખરેખર 'ધન્ય ધન્ય' જ છે ને?

★ બિચારી મુક્તિ ★

લગ્ન એટલે સ્ત્રી-પુરુષે પત્ની-પતિના સંબંધે બંધાઈને, પરસ્પરની હુંફથી એટલગનથી કલ્યાણ-કાર્યોમાં મગ્ન થઈ જવાનું કે મુક્તિ બિચારી સહર્ષ દોડતી આવે.

સૌજન્ય : "અમૃત છલકાયું તિલુ ઝાળીથી"

ઋતમ્ભરા

ઋતમ્ભરા એટલે અનુભવયુક્ત સત્યથી ભરેલું
બહુજનહિતાય - બહુજનસુખાય

મુક્તા

(પાતંજલ યોગદર્શન - સમાધિપાઠ)

- યોગભિક્ષુ

ઓમ્ પરમાત્માનો સાર્થક જાપ કરવાથી જીવાત્માનો સાક્ષાત્કાર થાય છે અને અંતરાયોનો અભાવ થઈ જાય છે.

પાતંજલ યોગદર્શનના સમાધિપાઠના ત્રીસમા સૂત્રમાં પતંજલિ મુનિએ નવ અંતરાયો બતાવ્યા છે :
(૧) વ્યાધિ (૨) સત્યાન (૩) સંશય (૪) પ્રમાદ (૫) આળસ (૬) અવિરતિ (૭) ભ્રાંતિદર્શન (૮) અલબ્ધભૂમિક્ત્વ (૯) અનવસ્થિતત્વ.

જીવનસાધનામાં અને યોગસાધનામાં આ નવેય અંતરાયો આવે છે. જીવનનું નામ 'યોગ' ભલે ના આપીએ, પણ તે યોગ જ છે. જો સુખશાંતિપૂર્વક જીવવું હશે તો યોગની રીતે જ જીવવું પડશે. તેથી જીવન પણ સાધના બની જશે અને જીવન જો સાધના બની જાય તો જીવનસાધનામાં અંતરાયો આવશે જ, વિક્ષેપો આવશે જ. તો અંતરાયોને-વિક્ષેપોને દૂર કરવા માટે ઓમ્નો જાપ પણ કરવો પડશે.

નવ અંતરાયોને આપણે અગાઉના અંકોમાં સમજ્યા. હવે પાંચ વિક્ષેપોને સમજાએ.

દુઃખદૌર્ભનસ્યાંગમેજયત્વશ્ચાસપ્રશ્વાસા -

વિક્ષેપસહભુવઃ ॥૩૧॥

ભાવાર્થ : દુઃખ, દૌર્ભનસ્ય, અંગમેજયત્વ, શ્વાસ અને પ્રશ્વાસ; આ પાંચ વિક્ષેપો (નવ અંતરાયોની સાથે આવનારા) છે.

વિસ્તાર : ચિત્તમાં વિક્ષેપ કરનારા, ઉપર જે અંતરાયો કહેવામાં આવ્યા તેની સાથે સાથે આ પાંચ વિક્ષેપો પણ આવે છે, આવી શકે છે. હવે એ પાંચ વિક્ષેપોને વિસ્તારપૂર્વક સમજાએ.

દુઃખ : દુઃખને સૌ ઓળખે છે. આધ્યાત્મિક,

આધિભૌતિક અને આધિદૈવિક એ નામના દુઃખના ત્રણ પ્રકાર છે. આધ્યાત્મિક દુઃખ એટલે મનના જે કામ, ક્રોધ વગેરે છે તે, અને શરીરના જે તાવ, શરદી વગેરે જે દુઃખો - જે પીડાઓ છે તે. આધિભૌતિક દુઃખ એટલે બીજાં પ્રાણીઓ દ્વારા - અન્ય શરીરો દ્વારા જે દુઃખ-પીડા થાય તે અને આધિદૈવિક દુઃખ એટલે કુદરતી આફતો- અતિવૃષ્ટિ, ભૂકંપ વગેરેથી જે દુઃખો આવી પડે તે. આ ત્રણ રીતે જે દુઃખ પડે તેનો સમાવેશ 'દુઃખ' નામના વિક્ષેપમાં થાય છે. આ ત્રણ પ્રકારનાં દુઃખમાં, દુઃખના સમસ્ત પ્રકારો આવી જાય છે.

દૌર્ભનસ્ય : કાંઈ પ્રાપ્ત કરવાની જોરદાર ઈચ્છા થઈ આવે ત્યારે મનમાં જે ત્રાસ- જે ક્ષોભ ઉત્પન્ન થાય તેનું નામ દૌર્ભનસ્ય છે. કાંઈ પ્રાપ્ત કરવાની કે ભોગવવાની તીવ્ર ઈચ્છા થઈ આવે અને તે પૂર્ણ ના થઈ શકે ત્યારે મનને મારવું પડે, મનને રોકવું-દમવું પડે. મનનું દમન કરતી વખતે મનમાં-ચિત્તમાં મહાભયંકર ક્ષોભ-દબાણ ઉત્પન્ન થાય તેનું નામ દૌર્ભનસ્ય, અર્થાત્ દમન છે.

અંગમેજયત્વ : અંગમેજયત્વ એટલે અંગનું અજયપણું. અંગો પર જય ના હોવો - કાબૂ ના હોવો એનું નામ અંગમેજયત્વ. સાધના માટે, ધ્યાન ભજન માટે કોઈ એક આસન લગાવીને બેઠા પછી આસન (શરીર) સ્થિર ના રહે, શરીર ડોલવા લાગે, અંગોનું હલનચલન-કંપન થાય તેને અંગમેજયત્વ કહે છે. આસન લગાવીને ધ્યાનમાં બેઠા પછી શરીરનું હલનચલન થવું કે શરીરમાં ચંચળતા આવવી, કે શરીરમાં કોઈપણ પ્રકારની ક્રિયાઓ થવી તેને પણ અખંડ ભૂમંડલીય યોગપ્રાચાર્ય પતંજલિ મુનિ "વિક્ષેપ" કહે છે.

પતંજલિ મુનિની દૈષ્ટિએ - યોગદર્શનના મતે આસન પર બેઠા પછી કોઈપણ પ્રકારની બાહ્ય સ્થૂળ ક્રિયા થાય તો, જો આસન સુસ્થિર - અડોલ ના રહે તો તે પણ એક વિઘ્ન-વિક્ષેપ છે.

શ્વાસ અને પ્રશ્વાસ : વાયુને નાક દ્વારા અંદર લેવો તે શ્વાસ અને તેને નાક દ્વારા બહાર કાઢવો તે પ્રશ્વાસ. શ્વાસ અને પ્રશ્વાસને પણ વિક્ષેપ કહેવામાં આવ્યા છે. ધ્યાનમાં બેઠા પછી જેમ જેમ સ્થિરતા અને એકાગ્રતા વધતી જાય તેમ તેમ શ્વાસ અને પ્રશ્વાસ અતિશય ધીમા પડી જાય છે અને એટલી હદે મંદ પડી જાય છે કે એમ જ લાગે કે શ્વાસ-પ્રશ્વાસ ચાલતા જ નથી. ધ્યાનમાં શ્વાસ-પ્રશ્વાસ ધીમા ના પડે અને હાલમાં જે ગતિથી ચાલે તે ગતિએ જ ચાલતા રહે તો તેને પણ વિક્ષેપ કહ્યો છે.

પ્રાણાયામ દ્વારા શ્વાસોની સંખ્યા ઓછી કરાય તો પ્રાણાયામ કરનારને તો લાભ થાય છે જ, પણ તેથી અન્ય પ્રાણીમાત્રને પણ લાભ થાય છે. શ્વાસ ઘટાડવાથી શ્વાસની મૂડી ઓછી વપરાય છે અને તેથી એટલું આયુષ્ય વધે છે.

એક મિનિટમાં યુવાન તંદુરસ્ત મનુષ્ય લગભગ અઠાર વખત શ્વાસોશ્વાસ કરે છે. તેને જેટલા ઘટાડી શકાય એટલો વિશ્વનો પ્રાણ બચે, વિશ્વના પ્રાણસમુદ્રમાંથી તેટલો પ્રાણ ઓછો વપરાય; અને ફેફસાંમાંથી જેટલો પ્રશ્વાસ ઓછો બહાર ફેંકાય- દૂષિત વાયુ જેટલો ઓછો બહાર ફેંકાય, પ્રાણસમુદ્રનો એટલો પ્રાણ ઓછો દુષિત થાય. આમ, પ્રાણાયામથી વિશ્વના વાતાવરણને શુદ્ધ રાખવામાં

મદદ થાય છે. એક પાઈના પણ ખર્ચ વિના વ્યષ્ટિ અને સમષ્ટિને અમૂલ્ય લાભ પહોંચાડવાની આ પ્રયુક્તિ, વિશ્વને આર્યસંસ્કૃતિની દિવ્ય ભેટ છે. અસ્તુ.

તત્પ્રતિષેધાર્થમેકતત્ત્વાભ્યાસઃ ॥૩૨॥

ભાવાર્થ : તેને (વિઘ્નોને) અટકાવવા માટે એકતત્ત્વનો અભ્યાસ કરવો.

વિસ્તાર: તે સર્વ વિક્ષેપોના નિષેધ-પ્રતિષેધ માટે એકતત્ત્વનો અભ્યાસ કરવો જોઈએ. એકતત્ત્વ એટલે શું? તેનો મુખ્ય અર્થ લઈએ તો એકતત્ત્વ એટલે પરમતત્ત્વ. સમસ્ત વિશ્વમાં તે તત્ત્વ એક જ છે, તેના સિવાય બીજું કોઈ પણ નથી.

એકતત્ત્વ એટલે પરમતત્ત્વ કે જે “જૂજવારૂપે અનંત ભાસે” છે. પ્રયત્ન દ્વારા તે અનંતાભાસને અંતવાળો કરી નાંખવો. અનેકરૂપે વિલસતા તત્ત્વને એકરૂપમાં અનુભવી લેવું. જ્યારે આવી અનુભૂતિની દૈઢતા થઈ જાય છે ત્યારે વિઘ્નો અને ઉપવિઘ્નો સર્વ કોઈ એકતત્ત્વથી જુદું નથી લાગતું, અને-

ગૌણ અર્થમાં એકતત્ત્વ એટલે કોઈ એક વસ્તુને- પદાર્થને વૃત્તિમાં સ્થિર કરીને, તેને લક્ષ્ય બનાવીને, તેના દ્વારા એકાગ્રતા કેળવવી-મેળવવી તે. આવી એકાગ્રતા મળવાથી વિક્ષેપો અને અંતરાયોથી બચી શકાય છે.

(કમશઃ)

“મુક્તા” પુસ્તકમાંથી સાત્નાર

ગુરુપૂર્ણિમા

તા. ૭-૭-૨૦૦૯

(સંકલન : શશિકાન્ત પટેલ)

અષાઠ સુદ પૂનમનો દિવસ ગુરુપંચાવલંબીઓ માટે મહામહોત્સવનો દિવસ ગણાય છે. શિષ્યો-ભક્તો આ દિવસે પોતે ગમે ત્યાં હોય છતાં પણ શક્ય હોય ત્યાં સુધી પોતાના ગુરુદેવના સાંનિધ્યમાં ઉપસ્થિત થવાનો પ્રયત્ન પ્રેમપૂર્વક કરતા હોય છે. ગુરુદેવના સાંનિધ્યમાં ઉપસ્થિત થઈ શિષ્યો તેઓઝીનું સાચા મનથી ભક્તિભાવપૂર્વક પૂજન-અર્ચન-ચરણવંદના કરે છે. આ

દિવસે ગુરુદેવ પોતાના આ વહાલા શિષ્યો ઉપર અસીમકૃપા વરસાવતા કલ્યાણપદમાં આગળ વધી મનુષ્યજીવનની સાર્થકતા કરવા માટેના સ્વાનુભવયુક્ત સાચા જ્ઞાનની સમજણરૂપી કરુણા વરસાવે છે. શિષ્યો પોતાના ગુરુદેવની આ કૃપા-પ્રસાદીરૂપી સાચી સમજણની વાતો એકાગ્રતાપૂર્વક સાંભળી હૃદયમાં ઉતારે છે અને આખા વર્ષ દરમિયાન તેની ઉપર સતત ચિંતન, મનન,

નિદિધ્યાસન કરી તે મુજબ જીવનકલ્યાણપથમાં આગળ વધવાનો તથા મનુષ્ય જીવનને સાર્થક કરવાનો સતત પ્રયત્ન કરે છે.

આ વર્ષે તા. ૭-૭-૨૦૦૮ ને મંગળવારે, અષાઠ્ઠ સુદ પૂર્ણિમા અર્થાત્ ગુરુપૂર્ણિમાના મહાપર્વનો દિવસ હતો. દર વર્ષની જેમ આ વર્ષે પણ ઓમ્ પરિવારના ઉપક્રમે પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજની નિશ્રામાં ગુરુભક્તોએ કામેશ્વર મહાદેવ હોલ, નારણપુરા, અમદાવાદ મુકામે સવારે ૮થી ૧૨ ગુરુપૂર્ણિમા મહોત્સવની ઉજવણીના કાર્યક્રમનું આયોજન કરેલ. ભક્તો સવારે સમય પહેલાંથી જ મહોત્સવનો આધ્યાત્મિક આનંદ લૂંટવા, ગુરુપૂજન કરી પોતાને ધન્ય બનાવવા તથા મુક્તિમાર્ગમાં આગળ વધવાની પ્રેરણા આપતા પ.પૂ. ગુરુદેવના જ્ઞાનોપદેશરૂપી આશીર્વાચનને હૃદય સોંસરવાં ઉતારી તે મુજબ જીવનને આગળ ધપાવવા ઉપસ્થિત થઈ ગયા હતા. અનેક ભક્તો દૂરદૂરથી કાર્યક્રમમાં ભાગ લેવા ઉપસ્થિત થઈ ગયા હતા. બરાબર આઠ વાગ્યે કાર્યક્રમ આયોજક સમિતિએ 'સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય' સહિત કાર્યક્રમની શરૂઆત કરી. અવસ્થાના કારણે પૂજ્યશ્રી તબિયત નાદુરસ્ત હોવા છતાં પણ ભક્તોના પ્રેમને વશ થઈ લગભગ દશ વાગ્યે હોલ ઉપર પધાર્યા. કાર્યક્રમનું આયોજન હોલના ઉપરના માળે રાખવામાં આવેલું હતું. પૂજ્યશ્રી ઉપરના માળે જવા માટેની નિસરણીનાં પગથિયાં ચડી શકે તેમ ન હોવાથી પૂજ્યશ્રીને ખુરશીમાં બેસાડી પૂજ્યશ્રી સાથે જ ખુરશીને ઊંચકીને સ્વયંસેવક ભાઈઓ પૂજ્યશ્રીને હોલમાં લાવ્યા. જેવા પૂજ્યશ્રી હોલમાં પધાર્યા કે તરત જ શશિકાન્તભાઈએ છડી પોકારી તથા ઉપસ્થિત સૌ કોઈએ પોતાની જગ્યાએ બેઠા બેઠા પૂજ્યશ્રીને પ્રેમથી વધાવ્યા. પૂજ્યશ્રી તેમના આસને બિરાજ્યા, પછી થોડા સમયમાં ઉપસ્થિત સર્વેને આશિષ આપતાં કહ્યું કે,

'સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય તે જ આપણી જય.

ઉપસ્થિત સર્વે પરમાત્મીયજનોને વંદન - અભિનંદન - આશિષ.

ચાહે ભૌતિક જગત હોય કે આધ્યાત્મિક જગત,

તેને યોગ્ય રીતે કાર્યશીલ રાખવામાં અનેક પરિબળો કામ કરી રહ્યાં હોય છે. તે સર્વેમાં સૌથી અગત્યનું પરિબળ પ્રેમ છે. પ્રેમ આગળ બીજાં બધાં જ પરિબળ ફિક્કાં લાગે છે. પ્રેમના બે પ્રકાર છે: એક ભૌતિક પ્રેમ અને બીજો આધ્યાત્મિક પ્રેમ. માતા, પિતા, ભાઈ, બહેન, પતિ, પત્ની, પુત્ર, પુત્રી, સગાં, સ્નેહી વગેરે પ્રત્યેનો પરસ્પરનો પ્રેમ તે ભૌતિક પ્રેમ છે. ભૌતિક પ્રેમ ગૃહસ્થ જીવનને હર્થુભર્થુ રાખવામાં, ગૃહસ્થ જીવનમાં સુખ-શાંતિ પ્રાપ્ત કરવામાં સહાયરૂપ છે. જ્યારે ગુરુ, સંત, ઈષ્ટદેવ, શ્રદ્ધેયજન પ્રત્યેનો પ્રેમ તે આધ્યાત્મિક પ્રેમ કહેવાય. આધ્યાત્મિક પ્રેમ કલ્યાણપથમાં આગળ વધી મનુષ્ય જીવનની સાર્થકતા કરવામાં સહાયરૂપ છે. આપણે આત્યંતિક સુખ એટલે એવું શાશ્વત સુખ કે જેની પ્રતિક્રિયા દુઃખ નથી તેવા સુખને પ્રાપ્ત કરવા માટે જે કંઈ સાધન, ભજન કરીએ તે પણ પ્રેમપૂર્વક કરવું જોઈએ. પતંજલિ મુનિએ તેમના દ્વારા અનુશાસિત યોગદર્શનના સમાધિપાદમાં કહ્યું છે કે,

“સતુ દીર્ઘકાલ નૈરંતર્ય સત્કારાસેવીતો દંઢ ભૂમી:”

તેઓએ કહ્યું છે કે, જે કંઈ સાધન-ભજન કરીએ તે સત્કારપૂર્વક અર્થાત્ પ્રેમપૂર્વક કરવામાં આવે તો જ ધ્યેય હાંસલ કરી શકાય છે. ગૃહસ્થીજનો માટે ભૌતિક અને આધ્યાત્મિક પ્રેમ જીવનમાં ખૂબ જ મહત્વના છે. જો આ બંને પ્રેમની પ્રાપ્તિ થાય તો મનુષ્યજીવનની સાર્થકતાનું ધ્યેય હાંસલ કરવામાં સુગમતા રહે છે. આથી સૌ કોઈએ જીવનમાં ભૌતિક અને આધ્યાત્મિક પ્રેમનું મહત્વ યથાયોગ્યરૂપે સમજવું જોઈએ. જો તેમ ન થાય, તો જીવન સાર્થકતાના લક્ષની પ્રાપ્તિમાં છેવટે નુકસાનીમાં જ જઈએ છીએ. અનુભવીઓએ પણ પ્રેમની ઘણી જ મહત્તા વર્ણવી છે, સમજાવી છે.

“પોથી પઢ-પઢ જગ મુવા, પંડિત ભયા ન કોઈ,
ઢાઈ અક્ષર પ્રેમકા, પઢે સો પંડિત હોઈ.”

સ્વામીનારાયણ ભગવાન એક ગામમાં કથા કરતા હતાં. કથા સાંભળવા અનેક ભક્તો નિયમિત આવતા. તેમાં એક દરજીભક્ત પણ આવતા. કથાના દિવસો પસાર થઈ રહ્યા હતા ત્યારે એક દિવસ પેલા દરજીભક્તે સ્વામીનારાયણ ભગવાનના ચરણોમાં નવી બંડી મૂકી

જે પોતે બનાવીને લાવ્યા હતા. બંડી ખૂબ જ સુંદર હતી. જોતાંવેંત જ ગમી જાય તેવી હતી. આ સભામાં એક શેઠ પણ નિયમિત આવતા હતા. તેમણે આ બંડી જોઈ અને એમને ખૂબ જ ગમી ગઈ. સભા પૂરી થઈ એટલે સૌ ભક્તો જવા લાગ્યા. પેલા દરજીભક્ત પણ જવા ઊભા થયા. એટલે પેલા શેઠ તેની પાસે આવ્યા અને કહે કે, મને પણ આવી બંડી બનાવી આપ. દરજી કહે કે, આવી બંડી હવે બીજી ના બને. શેઠ કહે કે, તું માંગે તેટલા પૈસા આપું પણ આવી જ બંડી બનાવી આપ. દરજી કહે : શેઠ બંડી બનાવી તો આપું; વળી ગમે તેટલી કાળજી રાખું, તો પણ હવે આવી બંડી કદાપિ નહીં બને. આ બંડી બનાવવામાં જે કાંઈ ટાંકા લગાડવામાં આવ્યા છે તે દરેકે દરેક ટાંકો રૂપિયાનો નહીં પરંતુ પ્રેમનો ટાંકો લાગેલો છે. હવે તમારી બંડી તો બનાવી દઉં, પણ તેમાં પ્રેમના નહીં, પરંતુ રૂપિયાના ટાંકા લાગશે. આ કારણથી હવે આવી બંડી બીજી નહીં બને. કહેવાની મતલબ કે નિઃસ્વાર્થ પ્રેમ આગળ ધન-દોલત કે એથી પણ આગળ કુબેરભંડારીના ભંડારની પણ કોઈ જ વિસાત નથી, મહત્ત્વ નથી.

જ્યાં સાચો નિઃસ્વાર્થ પ્રેમ હોય છે ત્યાં હૃદયમાં સમર્પણી-ત્યાગની ભાવના આપમેળે ઉદ્ભવે છે. આથી જ પ્રેમ આગળ બધું જ ફિક્કું, તુચ્છ લાગે છે.

આજના ગુરુપૂર્ણિમા મહોત્સવની ઉજવણીનો તમામે તમામ ખર્ચ ખંડેરાવપુરાના શ્રી બલદેવભાઈ તરફથી છે. છેલ્લાં કેટલાંય વર્ષોથી આ માટે તેઓ અમારી પાસે આવી વિનંતી કરતા હતા, પરંતુ અમે તેમને સ્વીકૃતિ આપતા ન હતા. પહેલેથી જ કોઈ પણ બાબતમાં તે અંગે બરોબર ચોકસાઈ કરવાનો અને તેમાં અમને સંતોષકારક પાકી ખાતરી થાય કે વાંધો નથી, તો જ તે કાર્ય અંગે સ્વીકૃતિ આપવાનો અમારો સ્વભાવ. હવે જો કોઈ ભક્ત પ્રેમના, ભાવનાના અતિરેકમાં ઉત્સાહમાં આવી, આમ મહોત્સવની ઉજવણીનો ખર્ચ ઉપાડવા તૈયાર થાય, પરંતુ તે માટે તેની આર્થિક સ્થિતિ બરાબર છે તેની અમને પાકી ખાતરી થાય એ પછી જ સ્વીકૃતિ આપીએ છીએ. તો, અમે બલદેવભાઈને પણ પૂછ્યું હતું કે, ભાઈ! તમો ગુરુપૂર્ણિમા મહોત્સવનો ખર્ચ ઉપાડવા થનગની રહ્યા છો, પણ કેટલો ખર્ચ થાય છે તેની તો તમને ખબર છે ને? તો

તેઓ કહે કે, ગુરુજી! જે પણ ખર્ચ આવે તે વાંધો નથી. અમે તેમને કહેલું કે, ભલે તો પછી તમને કહીશ. તો, તેઓ કહે કે, ગુરુજી અત્યારે પૈસાની સગવડ છે અને તમો પછી કહો ત્યારે પૈસાની સગવડ ન હોય તો શું થાય? અમે તેમને કહ્યું કે, તો પૈસા અત્યારે સ.સ. ભિક્ષુજી પાસે જમા કરાવી દો અને જ્યારે સ્વીકૃતિ આપીએ ત્યારે વાપરજો. તો તેમણે અગાઉથી આજના મહોત્સવની ઉજવણીના ખર્ચ પેટે પૈસા જમા કરાવી દીધા હતા. આ વખતે તેમનો નંબર આવ્યો. વળી, આજે પ્રસાદમાં લાડુ બનાવ્યા છે. આ લાડુ તેઓ ખંડેરાવપુરા ગામના વલોણાના ચોખ્ખા ધીના તેમના ઘરે-ગામડે બનાવીને અહીં લાવ્યા છે. આવો તો તેમનો સર્વે માટે પ્રેમભાવ છે. આનું નામ પ્રેમનો ટાંકો. આ બધી વાત અહીં તમને સૌને કહી રહ્યા છીએ તે તેમની ખુશામત કરવા કે તેમને કુલાવવા માટે કરતા નથી, પરંતુ, આવી વાતો ઉપસ્થિત સૌ કોઈ સાંભળે અને પ્રેરણા મળે તે માટે કરી રહ્યા છીએ. ભૌતિક જગતમાં રહેવા છતાં પણ આધ્યાત્મિક જગતનું મૂલ્ય સમજીએ તે માટે આવી પ્રેરણાદાયક વાતો તમારી સૌની સમક્ષ રજૂ કરી રહ્યા છીએ.

અમારી તબિયત, અવસ્થાના કારણે નરમ-ગરમ રહે છે. શક્ય હોય ત્યાં સુધી ઘરની બહાર નીકળતા નથી. દાંદરનાં પગથિયાં પણ ચઢી શકતા નથી. તમે સૌ કોઈએ જોયું કે અહીં પણ સ્વયંસેવકભાઈઓએ અમને ખુરશીમાં બેસાડી, તે ખુરશી ઊંચકીને નીચેથી ઉપર લાવ્યા. આપણો કોઈપણ પ્રસંગ આવતા પહેલાં લગભગ પંદરેક દિવસ પહેલાંથી ખાવાપીવામાં પૂરતું ધ્યાન આપીએ છીએ. ખોરાક અડધો કરી નાખીએ છીએ કે જેથી તબિયત બરાબર રહે અને પ્રસંગમાં ઉપસ્થિત રહી શકાય. અમે ઉપસ્થિત રહેવાનો પ્રયત્ન એટલા માટે કરીએ છીએ કે આ નિમિત્તે તમને સૌને મલાય. તમારા સૌની સાથે મનુષ્ય જીવનની સાર્થકતા કરવા, કલ્યાણમાર્ગમાં આગળ ધપવા, સાચાં સુખ-શાંતિ પામવા અંગેની સાચી સમજણની નવી નવી વાતો કરી શકાય. સૌને જીવનનું જ્ઞાનરૂપી સાચું ભાથું આપી શકાય.

કબીર કહે કમાલ કો, દો બાતા શીખ લે;
કર સાહેબ કી બંદગી, ઔર ભૂખે કો અન્ન દે.

કમાલ કબીરના દીકરાનું નામ છે. વળી, તે કબીરને ગુરુ પણ માને છે. તો, કબીર પોતાના દીકરા અર્થાત્ શિષ્ય કમાલને કહે છે કે, જીવનમાં બે વાત બરાબર ગાંઠે બાંધી દેજે. એક તો, સાહેબ કહેતાં પ્રભુની અવિરત-સદાય ભક્તિ કર અને ભૂખ્યાને ખવડાવી તેને તૃપ્ત કરજે. ભૂખ્યાને ખવડાવવું, તેનો જઠરાગ્નિ શાંત કરવો તેના જેવું બીજું એક પણ પુણ્ય નથી. આ બે વાત બરાબર યાદ રાખજે.

**કબીર ખડા બાજાર મેં, સબકી પૂછે બેર;
ના કાહુ સે દોસ્તી, ના કાહુ સે બેર.**

કબીર શું કહે છે? કબીર જીવન જીવવાની સાચી કલા બતાવતાં કહે છે કે, કબીર ખડા બજાર મેં અર્થાત્ આ જગતરૂપી બજારમાં તેઓ જીવી રહ્યા છે. પછી કહે છે : 'સબકી પૂછે બેર' એટલે કે તેમના હૃદયમાં જીવ માત્ર માટે કરુણા, પ્રેમ, વાત્સલ્ય ભરેલાં છે અને છતાં પણ જળકમળવત્ નિર્લેપભાવે જીવી રહ્યા છે. 'ના કાહુ સે દોસ્તી, ના કાહુ સે બેર'. કોઈના પણ પ્રત્યે લેશ માત્ર મમતા, મોહ નથી, કે નથી કોઈના પણ પ્રત્યે ઈર્ષા કે વેરભાવ. જેમ જેમ આધ્યાત્મિકતામાં આગળ વધીએ તેમ તેમ આવો ભાવ જીવનમાં- હૃદયમાં વિકસે છે એ અતિ ઉત્તમ છે, કેમકે કલ્યાણપથમાં ઝડપથી આગળ વધવામાં આ ભાવ અતિસહાયભૂત થાય છે.

આપણે અવારનવાર નંદુભાઈની વાત કરીએ છીએ. તેમને ત્રિચિનાપલ્લીમાં હીરાઝવેરાતની મોટી પેઢી અને ધંધો પણ સારો એવો ચાલે. નંદુભાઈ પૂ.મોટાને માને અને પૂ.મોટા પણ તેમના ત્યાં જતા હતા. નંદુભાઈએ મનથી નક્કી કરી લીધું હતું કે અમુક વર્ષની ઉંમર થાય ત્યાં સુધી પેઢી સંભાળવી અને પછી નડિયાદ પૂ.મોટાના આશ્રમમાં કાયમ માટે જતા રહેવું. તો, જ્યારે એ સમય આવ્યો ત્યારે, નંદુભાઈ પેઢીનો બધો જ કારોબાર પોતાના ભત્રીજાને સોંપી પોતે આશ્રમમાં જતા રહ્યા અને વર્ષો સુધી પૂ.મોટાની સાથે ને સાથે રહ્યા અને ખૂબ જ સેવા કરી. મોટા બ્રહ્મલીન થયા પછી તેમણે વર્ષો સુધી આશ્રમમાં રહી આશ્રમનું સંચાલન સંભાળ્યું. વળી, એમણે નક્કી કરેલું કે પેઢીમાં દર વર્ષે જે કોઈ પણ આવક થાય તેના અમુક ટકા રકમ આશ્રમમાં આપવી. તેઓ પેઢી સંભાળતા હતા ત્યારે તો દર વર્ષે નક્કી કર્યા પ્રમાણેની

રકમ નિયમિત આશ્રમમાં આપતા હતા અને તેઓ પેઢી છોડી આશ્રમમાં કાયમ માટે આવી ગયા પછી તેમના ભત્રીજા આજદિન સુધી નક્કી કર્યા પ્રમાણેની રકમ આશ્રમમાં નિયમિત આપે છે. નંદુભાઈ આશ્રમમાં ગયા ત્યાર પછી પૂ.મોટા તેમને દીક્ષા આપવાના હતા. દીક્ષા આપતા પહેલાં તેમણે નંદુભાઈને પૂછ્યું કે, તમારે કોઈની સાથે અબોલા છે? નંદુભાઈ કહે કે, ના, મારે તો કોઈની પણ સાથે અબોલા નથી, પણ, એક જણને મારી સાથે અબોલા છે. તો, મોટાએ નંદુભાઈને કહ્યું કે, તમે પહેલાં તેની પાસે જાઓ અને તેની સાથે બરાબર બોલતા થઈ ને આવો પછી દીક્ષા આપીશ. આધ્યાત્મિકતામાં આ કેટલી મોટી સમજણની વાત છે. આધ્યાત્મિક માર્ગમાં કોઈની પણ સાથે દોસ્તી કહેતાં મોહ મમતા નહીં રાખવાનાં કે કોઈની પણ સાથે વેરભાવ નહીં રાખવાનો. જો આ રીતે જીવન જીવીએ તો માથા ઉપરથી દુન્યવી બોજ ઊતરી જાય અને આપણે હળવાફૂલ થઈ જઈએ અને આધ્યાત્મિક માર્ગમાં આગળ વધવામાં સરળતા રહે, ઝડપથી આગળ વધી શકાય. આપણે એરકન્ડિશન્ડ રૂમમાં પલંગમાં સૂતા હોઈએ અને મગજમાં-મનમાં જગતના વહેવાર-પ્રપંચના ટોપલા ખડકેલા હોય, આપણી અંદર આનો ધગધગતો લાવા ખદખદતો હોય, તો ગમે તેટલા પ્રયત્ન કરવા છતાં પણ સુખ-શાંતિ પ્રાપ્ત થતાં નથી. આમ, આધ્યાત્મિક માર્ગમાં આગળ વધવા માટે કેટલી મોટી સમજણ કેળવવાની હોય છે? 'ના કિસીસે દોસ્તી, ના કિસીસે બેર' આવી રીતે જીવન જીવીએ તો માથા ઉપરથી-મનમાંથી જગતના વહેવારપ્રપંચનો બધો જ બોજ ઊતરી જાય. હળવાફૂલ બની જવાય. શાંતિથી ઊંઘી શકાય. સાચાં સુખશાંતિનો અનુભવ થાય.

આપણા મુખ્ય બે પ્રસંગો : ગુરુપૂર્ણિમા અને ઓમ્ જયંતી મહોત્સવની ઉજવણીની તમામેતમામ જવાબદારી અમુક ભાઈઓએ કાયમ માટે ઉપાડી લીધી છે. આમ, તે નક્કી થઈ ગયેલું છે. હવે કોઈને પરમાત્માની પ્રેરણા થાય અને તે કોઈ એક પ્રસંગ ઉજવવા અંગેની સ્વીકૃતિ લેવા અમારી પાસે આવે, તો અમે પેલા પહેલેથી નક્કી છે તેમની સાથે વાત કરીએ અને પછી સ્વીકૃતિ આપીએ તો તેમને તે પ્રસંગની ઉજવણીનો લાભ મળે. ગઈ

ગુરુપૂર્ણિમા શશિકાન્તભાઈ તથા ઉષાબેન તરફથી હતી. આજની ગુરુપૂર્ણિમાની ઉજવણી ખંડેરાવપુરાના બલદેવભાઈ તરફથી છે અને આવતી ગુરુપૂર્ણિમા માટેની માગણી અમારી પાસે આવી છે. અમે અમારા સ્વભાવ પ્રમાણે તેમને કહ્યું કે, તમે કહો છો, પણ કેટલો ખર્ચ આવે છે તેની તમને ખબર છે? તો તેઓ કહે કે, ગમે તેટલો ખર્ચ આવે, વાંધો નથી. તો, આવતી ગુરુપૂર્ણિમા હાલમાં અમેરિકાથી આવ્યા છે તે શ્રી વિજયભાઈ તરફથી. આમ કહી ગુરુદેવે સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય બોલાવી. પછી ગુરુદેવે આની સાથે સાથે ઓમ્ ગુરુદેવ જયંતી મહોત્સવ અંગેની જાહેરાત પણ કરી. આસો વદ દશમ પ. પૂ. ગુરુદેવનો જન્મ દિવસ. તેથી ભક્તો આ દિવસને ઓમ્ ગુરુદેવ જયંતી મહોત્સવ તરીકે દર વર્ષે ઊજવે છે. તો આ વર્ષે ઓમ્ ગુરુદેવ જયંતી મહોત્સવની ઉજવણીની જાહેરાત કરતાં પૂજ્યશ્રીએ જણાવ્યું કે, આ વર્ષે આની તમામ જવાબદારી શ્રી હરીશભાઈ ગિરિજાશંકર જોષી તરફથી છે. આમ કહીને પૂજ્યશ્રીએ ફરી વાર સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય બોલાવી. પછી, આ અંગે પૂજ્યશ્રીએ જણાવ્યું કે, સામાન્ય રીતે આવી જાહેરાત કરવામાં આવતી નથી કે તેવી કોઈ પ્રથા પણ નથી. પરંતુ, આમ ક્યારેક કરવાનું મુખ્ય કારણ કે આ જોઈ - સાંભળીને બીજા લોકોને પણ આવો લાભ લેવાની પ્રેરણા મળે, ઊર્મિ ચડે.

ત્યારબાદ પૂજ્યશ્રીએ દર વર્ષની જેમ ભક્તોને વસ્ત્રની પ્રસાદી વહેંચી અને તે અંગે કહ્યું કે, જેમને વસ્ત્રની પ્રસાદી આપવામાં આવી છે તેઓએ આને માત્ર વસ્ત્ર સમજવાનું નથી, પરંતુ ઓમ્ પરિવાર વતી કરવામાં આવેલા સ્વાગતના પ્રતીક રૂપે ઓમ્ પરમાત્માની પ્રસાદી-રક્ષાકવચ સમજવાનું છે, એવી ભાવના રાખવાની છે. દર વર્ષે કિરણભાઈ, વલસાડ ઓમ્ પરિવાર વતી મહોત્સવમાં અમને પાઘડી પહેરાવે છે. પાછળથી ભક્તો એ પાઘડી અમારી પાસેથી લઈ જાય છે અને તેમના દીકરા તે પાઘડી પહેરીને લગ્ન કરવા જાય છે. જેથી તેમના દીકરાનું ગૃહસ્થ-જીવન સુખ-શાંતિમય ચાલે. તો આની પાછળ આવી તેમની શુદ્ધ ભાવના સમાયેલી હોય છે. અમારા પ્રત્યે તેમના હૃદયમાં શ્રદ્ધા, ભક્તિ, પ્રેમ રહેલાં હોય છે.

ત્યારપછી પૂજ્યશ્રીએ પોતાના અંતરંગ એવા પાંચ તથા બીજા અણજાણીતા દિવંગતો ને પાંચ મિનિટ આંખો બંધ કરી શ્રદ્ધાંજલિ અર્પવા કહ્યું. ઉપસ્થિત સર્વેએ શ્રદ્ધાંજલિ આપી. આ પાંચ અંતરંગ ભાઈઓનાં નામ પૂજ્યશ્રીએ જણાવ્યાં :

- (૧) ડૉ. ભામગરા - લોનાવાલા નિસર્ગોપચારક
- (૨) શ્રી દોલતભાઈ પટેલ - વલસાડ
- (૩) શ્રી વિક્રલભાઈ છગનભાઈ - ખંડેરાવપુરા
- (૪) શ્રી ગોવિંદભાઈ પસોત્તમભાઈ - ખંડેરાવપુરા
- (૫) શ્રી ઝવેરભાઈ - જયદેવપુરા

ત્યારબાદ પૂજ્યશ્રીએ પ્રખર નિસર્ગોપચારક ડૉ. ભામગરા વિશે થોડી વાત કરતાં જણાવ્યું કે, ડૉ. ભામગરા વિશ્વના મહાન નિસર્ગોપચારકોમાંના એક હતા. તેઓશ્રી બ્યાશી વર્ષનું જીવન જીવ્યા. તેમને કેન્સર હતું તથા આંખે મોતિયો આવી ગયો હતો. પરંતુ, આ કશાય માટે તેઓએ કોઈપણ જાતની દવા કરી ન હતી કે મોતિયાનું ઓપરેશન પણ કરાવ્યું ન હતું. તેઓ પોતે તો માનતા અને લોકો ને પણ કહેતા કે કોઈપણ રોગના ઉપચાર માટે જ્યારે પણ દવાની શોધ કરવામાં આવે છે ત્યારે તે અંગેના અનેક પ્રયોગો કરવામાં આવે છે. આ પ્રયોગો નિર્દોષ જીવજંતુ અને પ્રાણીઓ ઉપર કરવામાં આવે છે. વળી, આ દરમ્યાન તેઓ મૃત્યુ પણ પામતાં હોય છે. આમ, જે દવાના શોધન પાછળ જીવહત્યા થતી હોય તે દવા મારે ના જોઈએ. આથી તેઓએ ના કરી કેન્સરની દવા કે ના ઉતરાવ્યો મોતિયો. વળી, તેઓ આપણા અને આપણી વિચારસરણીના ખૂબ જ પ્રેમી થઈ ગયેલા. તેથી આપણે તેઓને જે કાંઈ પત્રિકા મોકલીએ તેમાં જે કોરો -ખાલી ભાગ હોય તેમાં તેઓ પોતાના સગાસ્નેહીને પત્ર લખીને મોકલે. જેથી સામેની વ્યક્તિ પત્રની સાથે સાથે આપણી પત્રિકા પણ વાંચે અને એ રીતે એનું કલ્યાણ થાય. વળી, ભામગરા સવારના કોઈ ખાદ્ય પદાર્થનો નાસ્તો કરતા નહીં, પરંતુ, કસરતનો નાસ્તો કરતા. તેઓ પોતે સવારે શરીરની ક્ષમતા મુજબ ચાલવાની અને બીજી અનુકૂળ હોય તેવી નિયમિત કસરત કરવાના ખૂબ જ હિમાયતી. તેઓ કહેતા કે, સવારે શરીરને વ્યાયામ આપવાથી શ્વાસ્થ્યશ્વાસની પ્રક્રિયા ઝડપથી થાય છે. આમ થવાથી

શરીરને વધુ પ્રમાણમાં ઓક્સિજન મળે છે, જે તંદુરસ્તી માટે અતિઉત્તમ છે. તેઓ પોતાના માટે પણ કહેતા કે, આમ, સવારે કસરત કરી વધુ ઓક્સિજન મેળવવાની ક્રિયા એ જ મારો નાસ્તો છે. આપણે તેમનો એક લેખ પત્રિકામાં લખ્યો છે. તેમાં તેમણે ખૂબ જ સુંદર-સમજવા લાયક વાત લખી છે કે પેટની કબજિયાત દૂર કરવી જરૂરી છે. પરંતુ, તેમ કરતાં પહેલાં માથાની કબજિયાત દૂર કરવી જોઈએ. સૌ કોઈએ આ વધુ વાંચી તેને જીવનમાં યથાયોગ્ય રીતે અપનાવવું જોઈએ. મનુષ્ય અવતાર પ્રાપ્ત કરી ચોર્યાસીના ચક્કરમાંથી છૂટવાનો પ્રયત્ન ન કરીએ, તો મનુષ્ય અવતાર એળે ગયો કહેવાય. તો પછી આપણી સ્થિતિ

પુનરપિ જનનમ્ પુનરપિ મરણં

પુનરપિ જનનીજઠરે શયનમ્ ॥

ના રેંટમાં રગડતા રહેવા જેવી થાય. મનુષ્યઅવતાર મોક્ષ મેળવવા માટે છે. તે માટે પ્રયત્ન ન કર્યો, તો આપણે પશુ-પક્ષી સમાન જ છીએ. આ બધી વાતો આપણે ગુરુસંતો પાસે જઈએ તો સાંભળવા મળે. આપણું કલ્યાણ થાય.

ત્યારબાદ પૂજ્યશ્રીએ સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય બોલાવી આશિષપ્રવચન બંધ કર્યું અને થોડી વારમાં પૂજ્યશ્રી ધર્મમેઘમાં જવા પધાર્યા.

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય !

નવરાત્રિ મહોત્સવમાં પ. પૂ. ગુરુદેવના આશીર્વચન

સંકલન : શશિકાન્ત પટેલ

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જય તો જ આપણી જય.

ઓમ્ પરિવારના ઉપક્રમે નવરાત્રિ પર્વ નિમિત્તે તા. ૨૭-૯-૨૦૦૯ને રવિવારે રાત્રે મણિનગર મુકામે પ. પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજ રચિત આધ્યાત્મિક ક્રાંતિકારી ગરબાનું સુંદર આયોજન કરવામાં આવેલ. તથા તા. ૧૩-૧૦-૨૦૦૯ને મંગળવારે શાકુન્તલ બંગ્લોઝ, સતાધાર સર્કલ પાસે, સોલારોડ મુકામે, ઓમ્ ગુરુદેવ જયંતિ મહોત્સવનું આયોજન કરવામાં આવેલ. આ બંને પ્રસંગે પ. પૂ. ગુરુદેવશ્રીએ ઉપસ્થિત ભક્તો ઉપર અસીમ કૃપા વરસાવતાં નવરાત્રી પર્વની સાચી ઉજવણી કઈ રીતે કરવી, આ પર્વની ઉજવણીમાં સમાજના ઉત્કર્ષ માટેનો ઉદ્દેશ્ય કઈ રીતે સમાયેલો છે, તથા આ પર્વની ઉજવણીમાં ગોપનીય રહેલાં બીજાં ગૂઢ આધ્યાત્મિક રહસ્યોને ઉજાગર કરી સર્વેને તેની સમજણ આપતાં આશીર્વચનની કરુણાની હેલી વરસાવી હતી. તેને નીચે મુજબ રજૂ કરવાનો નમ્ર પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે.

પ. પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજનાં આશીર્વચન :-

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય તો જ આપણી જય.

સર્વેનું સ્વાગત - અભિનંદન - આશિષ.

નવરાત્રી પર્વ નિમિત્તે એક દિવસનું, આધ્યાત્મિક, ક્રાંતિકારી તળપટ્ટી ગરબાનું સુંદર આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. તમો સર્વે કાર્યક્રમમાં ખૂબ જ પ્રેમ અને ઉત્સાહપૂર્વક ભાગ લઈ રહ્યા છો તે જોઈ અમને ઘણો જ આનંદ થયો. થોડાં વર્ષો પહેલાં આ સ્થળે જ નવરાત્રીના નવેય દિવસ ઓમ્ પરિવારના ઉપક્રમે ગરબાનું આયોજન કરવામાં આવેલ. પછી વચમાં તે બંધ રહ્યું હતું. આજે આ એક દિવસ માટેનું આયોજન કરવામાં આવ્યું તે આનંદની વાત છે. આવા કાર્યક્રમના આયોજનથી સૌથી મોટો ફાયદો એ થાય કે, આપણાં બાળકો આપણી નજર સમક્ષ રહે છે. બહારના દૂષિત, વિકૃત થયેલા અન્ય કાર્યક્રમોથી દૂર રહે. તેઓમાં સારા સંસ્કારોનું સિંચન થાય. આવા સાત્ત્વિક કાર્યક્રમના આયોજન દ્વારા આ બાળકોના હૃદયમાં સુસંસ્કારોના બીજનું જે વાવેતર થશે તે બીજ, સમય જતાં જ્યારે આ બાળકો મોટા થશે ત્યારે અંકુરિત થશે. તેમની સમજણ અને જીવન આ સુસંસ્કારોને અનુરૂપ થશે અને તેઓ સાચાં સુખ-શાંતિ પ્રાપ્ત કરવાના રાહ ઉપર આગળ વધીને તેને પ્રાપ્ત કરશે. તેથી દર વર્ષે નવરાત્રીના નવ દિવસ અને જો તે શક્ય ન હોય તો એક, બે, ત્રણ જેટલા પણ દિવસ શક્ય હોય તેટલા દિવસનું આવું આયોજન કરવાનો અચૂક પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.

નવરાત્રી પર્વ એ નવ દિવસનું સામૂહિક ઉપસાનાનું પર્વ છે. તો, આ ઉપાસના કોની-શેની કરવાની છે? શા માટે કરવાની છે? કેવી રીતે કરવાની છે? આવા પ્રશ્નોને આધ્યાત્મિક દષ્ટિકોણથી સમજવાનો યથાર્થ પ્રયાસ કરી, તેને અનુરૂપ સાધન-ભજન-નિદિધ્યાસન કરી તે મુજબ જીવન જીવવાનો પ્રયત્ન કરીએ તો સાચા અર્થમાં નવરાત્રી પર્વને ઊજવ્યું કહેવાય અને તેનો ખરો લાભ પ્રાપ્ત કરી શકાય. નવરાત્રી પર્વ શક્તિની સામૂહિક ઉપાસનાનું પર્વ છે. શક્તિની ઉપાસના કરી તેને પ્રસન્ન કરી તેની કૃપા પ્રાપ્ત કરવાનું પર્વ છે. તો, આ શક્તિ એટલે બીજું કોઈ નહીં, પરંતુ સદ્વિદ્યા છે એમ સમજવાનું છે. પછી તેને મહાકાલી, ચંડિકા, ભદ્રકાલી એમ જુદાં જુદાં સ્વરૂપ અને નામ આપવામાં આવ્યાં છે. આ શક્તિ અર્થાત્ સદ્વિદ્યાનો સરળ ભાષામાં અર્થ 'સાચી-સાત્ત્વિક સમજણ' એમ સમજવાનું છે. આમ નવરાત્રી એ સાચી-સાત્ત્વિક સમજણ પ્રાપ્ત કરવાનું - સદ્વિદ્યા પ્રાપ્ત કરવાનું પર્વ છે.

નવરાત્રીને આમ તાત્ત્વિક રીતે સમજવાનો પ્રયત્ન કરવાનો છે. નવરાત્રી શબ્દમાં નવનો સામાન્ય અર્થ થાય છે : આઠ વત્તા એક, બરોબર નવ (૮ + ૧ = ૯) અને નવનો બીજો અર્થ થાય છે. નૂતન-નવું. તો, નવરાત્રીમાં સાધનભજનના માધ્યમ દ્વારા દરરોજ એક એક કરીને નવ દિવસમાં નવશક્તિને રીઝવવાની છે. અર્થાત્, નવ દિવસમાં સાચી સમજણને પ્રાપ્ત કરવાની છે. આ સદ્ વિદ્યા પણ કેવી? તે કોઈ લૌકિક નહીં, પરંતુ અલૌકિક સમજવાની છે. આવી અલૌકિક સદ્વિદ્યાની પ્રાપ્તિ થવી એટલે આપણી સમજણ એ મુજબ દૃઢ થવી. આવી નૂતન અલૌકિક સમજણને અનુરૂપ જીવન જીવી મનુષ્યજન્મને સાર્થક કરવાનો છે. આત્યંતિક સુખ-શાંતિને પ્રાપ્ત કરવાનાં છે. અને

પુનરપિ જનનમ્, પુનરપિ મરણં

પુનરપિ જનનીજઠરે શયનમ્.

ગર્ભાવસ્થાની મહાભયંકર યાતનામાંથી છૂટકારો મેળવવાનો છે. આમ, નવરાત્રીને જન્મ-મરણના ચોર્યાસીના ચક્રાવામાંથી છૂટકારો મેળવવાના પથ ઉપર પ્રયાણ કરવાનું માત્ર પર્વ નહીં, પરંતુ મહાપર્વ

સમજવાનું છે. વળી, જો આપણું જીવન આવી અલૌકિક સમજણ મુજબનું સાત્ત્વિક હોય, તો તેનો લાભ આપણને તો મળે જ મળે છે, સાથો સાથ વધતેઓછે અંશે તેનો લાભ આપણા કુટુંબીજનોને થતાં આપણી સાથે વધુ સહેવાસમાં આવતા સૌકોઈને મળે છે. તેઓ સર્વે મનુષ્ય, અવતાર પ્રાપ્ત થયો છે, તો તેને સાર્થક કરવાના; સાચાં સુખશાંતિ પ્રાપ્ત કરવાના; જન્મ-મરણના ચક્રાવામાંથી છૂટવાના રાહ પર દૃઢતાથી આગળ વધી પોતપોતાની તે માટેની તીવ્રતા પ્રમાણે તેને પ્રાપ્ત કરવા માટે સાત્ત્વિક જીવન જીવવા પ્રેરાય છે અને તેને અનુરૂપ મક્કમતાથી પુરુષાર્થ કરી આગળ વધે છે. પરિણામે લોકોની જીવન સાત્ત્વિકતાનો વ્યાપ વધે તો, સમાજનું સ્તર ઊંચું આવે છે. તો, આમ, નવરાત્રીને સમજવાના સ્તરને સાત્ત્વિક અને ઊંચું લાવવા માટેનું પર્વ ગણી શકાય.

નવરાત્રી પર્વ નવદુર્ગાની આરાધના કરવાનું પર્વ ગણાય છે. આ નવદુર્ગા શબ્દની અંદર છુપાયેલાં રહસ્યને સમજવાનો પ્રયત્ન કરીએ. દુર્ગા-દુર્ગાનો અર્થ થાય છે. કિલ્લો. આપણું શરીર એ એક દુર્ગ કહેતાં કિલ્લો છે. આ શરીરરૂપી કિલ્લાને નવદ્વાર નીચે મુજબ છે : બે આંખ, બે કાન, બે નાસિકા, એક મુખદ્વાર, એક મુત્રદ્વાર અને એક મળદ્વાર. આમ, નવદ્વાર આવેલાં છે. યોગીઓ સિવાય બીજા સામાન્ય મનુષ્યમાં આ નવ દ્વાર આવેલાં છે, જ્યારે યોગીઓને દશ દ્વાર હોય છે. બ્રહ્મરંધ્ર એ યોગીઓનું દશમું દ્વાર છે. અંત સમયે આ બ્રહ્મરંધ્રરૂપી દશમા દ્વારેથી યોગીઓ પ્રાણનો ત્યાગ કરે છે. અર્થાત્ બ્રહ્મરંધ્ર દ્વારા યોગીઓનો આત્મા શરીરમાંથી બહાર નીકળી પરનતત્ત્વમાં ભળી જાય છે. સામાન્ય રીતે આ નવ દ્વાર જેને છે તેવા શરીરરૂપી કિલ્લામાં ચૈતન્યસ્વરૂપ આત્મા રહેલો છે. અનુભવીએ આની સુંદર રજૂઆત કરતાં કહ્યું છે કે,...

નવ દ્વારે પિંજરે વિહગો અનિલ

પ્રયાણે વિસ્મય, સ્થિતે આશ્ચર્ય કુતઃ?

આહા... હા... હા... અતિગહન વાતને કેટલી સરળ અને સહજ રીતે રજૂ કરી દીધી છે! ગાગરમાં સાગરને સમાવી દીધો છે! અનુભવીએ શું કહ્યું છે? નવ દ્વારવાળા શરીરરૂપી પિંજરમાં પ્રાણરૂપી પક્ષી સ્થિર રહ્યું

છે તે જ મોટું આશ્ચર્ય છે. આ પ્રાણરૂપી પક્ષી શરીરરૂપી પિંજર છોડીને બહાર નીકળી જાય, ઊડી જાય તો તેમાં આશ્ચર્ય પામવા જેવું કાંઈ જ નથી.

તો, આ શરીરરૂપી દુર્ગના-કિલ્લાના નવ-નૌ દ્વારની રક્ષા કરનાર તત્ત્વને-શક્તિને-સમજણને નવદુર્ગા અથવા નવદુર્ગેશ કહેવાય. દુર્ગા શબ્દ સ્ત્રીલિંગ છે અને દુર્ગેશ શબ્દ પુલિંગ છે. તો, શરીરરૂપી દુર્ગના-કિલ્લાના નવ દ્વાર ઉપર બિરાજમાન નવદુર્ગા અથવા નવદુર્ગેશને દરરોજ એક એક કરીને પ્રસન્ન કરવાના છે. દુર્ગા + આ = દુર્ગા અને દુર્ગા + ઈશ = દુર્ગેશ. દુર્ગા = દુર્ગવાળી, દુર્ગેશ = દુર્ગનો ઈશ.

નવરાત્રી શબ્દને બીજી રીતે સમજી શકાય. શરીરરૂપી કિલ્લામાં નવ ચક્રો કહેવાતાં કેન્દ્રો આવેલાં છે. જેના દ્વારા સમગ્ર શરીરના સ્થૂળસૂક્ષ્મ તંત્રનું સંચાલન થાય છે. નવરાત્રીના નવ દિવસોમાં નવ ચક્રો ઉપર બિરાજમાન નવશક્તિઓને દરરોજ એક એક કરીને પ્રસન્ન કરવાની છે. આગળ રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે શક્તિ એટલે બીજું કોઈ નહીં, પણ સદ્વિદ્યા અર્થાત્ સાચી સમજણ છે. પછી તેને મહાકાલી, ચંડિકા, ભદ્રકાલી એમ જુદાં જુદાં નામે અને સ્વરૂપે ઓળખવામાં આવે છે. તો, નવરાત્રીમાં આ નવશક્તિને પ્રસન્ન કરવાની છે. એટલે કે નવ દ્વાર અથવા ચક્રોને કેમ કરી શુદ્ધ-પરિશુદ્ધ રાખવાં તેની સાચી સમજણ પ્રાપ્ત કરવાની છે. આ માટે યોગશાસ્ત્રના હઠયોગ વિભાગમાં સદ્કર્મની વિધિ વર્ણવામાં આવેલી છે. આ પટ્કર્મ નીચે મુજબ છે :

નેતિ, ધોતી, બસ્તી, નૌલી, ત્રાટક અને કપાલભ્રમણ. આજકાલ ઘણા લોકો મોટરને દોરડું બાંધીને ખેંચવી, મોટા પથ્થરને દોરડું બાંધી દાંત વડે પથ્થરને ઊંચકવો, જાડા સળિયાને વાળવો જેવી અનેક ક્રિયાઓને હઠયોગની ક્રિયા સમજે છે તે તેમની અજ્ઞાનતા છે. આવી ક્રિયાઓ હઠયોગની નહીં, પરંતુ માત્ર શારીરિક કૌવતની સ્થૂળ ક્રિયા માત્ર છે. હઠયોગને સીધો પ્રાણ-પ્રાણાયામ સાથે સંબંધ છે. શરીરમાં પ્રાણનું નિયમન કઈ રીતે કરવું, પ્રાણની માત્રા કઈ રીતે વધારવી કે ઘટાડવી, પ્રાણની પ્રબળતા કઈ રીતે વધારવી, પ્રાણની વિષમતાને કઈ રીતે દૂર કરવી. આવી પ્રાણને લગતી અનેક યૌગિક

ક્રિયાઓની સમજણ આપવામાં આવી છે. પ્રાણ એ શરીરનું સૌથી અગત્યનું અને અનિવાર્ય પરિબળ છે. શરીરમાંનો પ્રાણ શુદ્ધ-પરિશુદ્ધ થશે અને પૂરી ક્ષમતાથી તેનું કાર્ય યોગ્ય રીતે કરશે તો, નવરાત્રીમાં નવ દિવસ સાચી ઉપાસના ત્યારે કરી કહેવાય કે જ્યારે શરીરરૂપી કિલ્લાના નવદ્વાર અથવા તેને શુદ્ધ પરિશુદ્ધ કરવા માટેની ક્રિયાના જાણકાર, વિશેષજ્ઞ પાસેથી તે અંગેની સાચી સમજણ પ્રાપ્ત કરી તે મુજબ ક્રિયા-પ્રક્રિયા કરીએ. જો આ નવદ્વાર, નવચક્રો શુદ્ધ - પરિશુદ્ધ હશે તો શરીરનું સમગ્ર સ્થૂળ-સૂક્ષ્મ તંત્ર વ્યવસ્થિત રીતે પોતપોતાનું કાર્ય કરવા સક્ષમ બનશે અને કાર્ય કરશે, તો મનુષ્ય જન્મની સાર્થકતા માટે, આત્યંતિક સુખની પ્રાપ્તિ માટે, કલ્યાણપદને પામવા માટે, જન્મ-મરણના ચક્રાવામાંથી મુક્તિ મેળવવા માટે સાધન-ભજન સારી રીતે કરી શકાશે. અંતે પરમપદને પામી શકાશે. તો જ્યારે નવરાત્રીના નવ દિવસમાં મનુષ્ય જન્મની સાર્થકતા માટેના અંતિમ લક્ષ્યને પ્રાપ્ત કરવા, સાચી સમજણને મેળવવા જે કાંઈ સાધન-ભજન કરીએ તો સાચી નવરાત્રી ઊજવી કહેવાય. આ સદ્વિદ્યા-સાચી સમજણની પ્રાપ્તિ એક નવરાત્રીએ ન થાય; તો બીજી, ત્રીજી, ચોથી નવરાત્રીએ તે પ્રાપ્ત કરવા માટે સતત પ્રયત્ન કરતા રહેવું જોઈએ. મનુષ્ય યત્ન ઈશ્વર કૃપા.

આમ, નવરાત્રી બેફામ બનીને, વિવેક, મર્યાદા ભૂલીને ઊછળકૂદ કરવાનું કે મહાલવાનું પર્વ નથી સમજવાનું, પરંતુ તેને નવરાત્રીના નવ દિવસમાં દરરોજ એકએક શક્તિસ્વરૂપ સદ્વિદ્યા અર્થાત્ સાચી સમજણ પ્રાપ્ત કરવાનું મહાપર્વ સમજવાનું છે, કે જેથી સમજણ દ્વારા મોક્ષપ્રાપ્તિના માર્ગે આગળ વધી શકીએ અને અંતે મોક્ષને પામી શકીએ.

આ શરીરને બ્યાશી (૮૨) વર્ષ થયાં છે. તમો સર્વે જોઈ રહ્યા છો કે ઉંમરને કારણે અમારી તબિયત નરમગરમ રહે છે. પ્રસંગમાં હાજર રહેવાની હિંમત થતી નથી હોતી. પરંતુ તમારા સર્વેનો અમારા પ્રત્યેનો પ્રેમ અમને અહીં ખેંચી લાવે છે. અમારા હૃદયમાં સતત એવો ભાવ રહે છે કે, જો, પ્રસંગમાં ઉપસ્થિત રહીએ તો તે રીતે સૌ કોઈને મળી શકાય. સૌની સાથે મનુષ્યજન્મની

સાર્થકતા અંગેની સાચી સમજણની બે વાતો કરી શકાય.
તેથી આવી નરમગરમ તબિયત રહેતી હોવા છતાં
કરેડીયા કરીને પ્રસંગમાં ઉપસ્થિત થઈએ છીએ.

ફરી ફરી સર્વેનું સ્વાગત, અભિનંદન, આશિષ.
સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ
આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય તો જ આપણી જય.
સર્વેને જય નારાયણ. ઓમ્... ઓમ્... ઓમ્...

તાલીમકેન્દ્ર - મણિનગર : ફોન દ્વારા પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રીનાં આશીર્વાચન
સંપાદક : ભાવેશભાઈ રાવલ, પ્રવીણભાઈ શાહ

તા. ૧૭-૮-૨૦૦૯, સોમવાર

સત્યધર્મ ગુરુદેવકી જય. ઓમ્નમ: પાર્વતીપતયે હર
હર મહાદેવ હર...

સૌનું સ્વાગત - શુભાશિષ - જયનારાયણ. આ
હવે શ્રાવણ મહિનાનો છેલ્લો સોમવાર, ખરુંને? આ એક
નિમિત્ત! કંઈક નિમિત્ત ઊભું થાય તો માણસ સત્કર્મો
સરળતાથી કરી શકે. માણસના સ્વભાવમાં એવી એક
કમજોરી છે કે તેને નિમિત્તની જરૂર પડે છે. ખરેખર તો સત્કર્મો
અને સત્પ્રવૃત્તિઓ તો નિમિત્ત વિના જ થવાં જોઈએ, પણ
તેમ કરી શકતા નથી એટલે આવાં બધાં નિમિત્તો આવે છે.
શ્રાવણમાસ, પુરુષોત્તમમાસ, સોમવાર, પૂનમ ને અમાસ
અને જાતજાતના અવતાર-દિવસોની ઉજવણી કરીને માણસ
પોતાના કલ્યાણમાં આગળ વધે છે. રાજકોટથી એક પત્રિકા
આવી છે - 'મૃત્યુંજય' એમાં ૧૦૦-૨૦૦ આરોગ્યસૂત્રો
આપેલાં છે. થોડાંક સૂત્રો જોઈએ.

મેથી કહે હું મોંઘામૂલી, રંગે પીળી લાગું;
મારો વપરાશ જો કરશો તો, વા કહે હું ભાગું.

મગ કહે હું લીલો દાણો, મારા માથે ચાંદું,
જે મારું સેવન કરે તે માણસ પડે ન માંદું.

વહેલા સૂઈ ને વહેલા ઊઠે વીર,
બળ, બુદ્ધિ ને ધન વધે, સુખમાં રહે શરીર.

ભેળપૂરી ને રગડો ખાય, છોકરાં એના વંઠી જાય

મોડે સુધી રોજ જાગે, તે રોજ દવા માગે.

પાંઉ અને પિત્ત્ત્ત તે સર્વે રોગના વિઝા

જો જીવ હોય વહાલો, તો પાંચ માઈલ ચાલો.

રાતદિવસ જોશો ટીવી, નહીં શકો ઝાઝું જીવી.

રોગથી આવે રડવું, તો પીવો થોડું કડવું.

જેનો બગડ્યો ઝાડો, તેનો બગડ્યો દહાડો.

જેની ભરચક થાળી, તેને રોગ પકડે દોડી.

મૂળા, મોગરી ને દહીં, બપોર પછી નહીં.

ગરમ ખાય, ઓવારે સૂવે (જમીન પર સૂએ)
તેની નાડી વૈદ્ય ન જુએ.

ચા ના બદલે ચણા ખાવ, જરૂર ઝાઝું જીવી જાવ.

ખાજો લીલાં શાકભાજી, તરત તબિયત સાજી.

મીઠું કહે હું જબરું બહુ, રોગ કદી ન મટવા દઉં.

ડાબું પડખું દાબી સૂએ, તેનું દુઃખ સીમાડે રુએ

યત્તા સૂએ રોગી, બહા સૂએ ભોગી
ડાબે પડખે સૌ કોઈ સૂએ, જમણે સૂએ તે જોગી.

મારા મોબાઈલની બેટરીમાં લાલ લાઈટ ચાલુ થઈ છે, પણ આટલું પૂરું થાય ત્યાં સુધી તો ચાલશે... હવે આગળની વાત કરીએ. અનુભવીઓ ને સંતો બે લીટીમાં કે બે શબ્દોમાં વેદોનો સાર મૂકી દેતા હોય છે. બે લીટીનો દોહરો લખીને એમાં એમના અનુભવોનો નિચોડ રજૂ કરતા હોય છે :

**કનક કનક તે સૌ ગુણા માદકતા અધિકાર્થ
એક પાયે બહુરાત હૈ, એક ખાયે બહુરાઈ**

અહીં કનકનો એક અર્થ છે ધતૂરો અને બીજો અર્થ છે સોનું. સોનામાં ધતૂરા કરતાં સો ગણી વધુ માદકતા છે. કેવી રીતે? એક પાયે બહુરાત હૈ, એક ખાયે બહુરાઈ ધતૂરો તો જે માણસ ખાય એને નશો ચઢે, પણ સોનાને તો ખાવાની જરૂર નહીં, પહેરવાની ય જરૂર નહીં, સોનું તો માત્ર મળવાથી જ નશો ચઢવા માંડે. કેટલી રહસ્યમય વાત! અને કેટલી ટૂંકી લીટીઓમાં! આવી ઝીણી ઝીણી વાતોમાંથી ચિંતન-મનન કરીને સાવધાન થઈ જવાનું છે, એ બધામાંથી મુક્ત થઈ જવાનું છે. એનું નામ જ ગુરુકૃપા. એનું નામ જ કુશળતા-પ્રભુકૃપા.

પછી બીજો એક દોહરો છે રહીમ કવિનો. તેઓ અકબર બાદશાહના દરબારમાં બહુ મોટા કવિ હતા અને આપણે ક્યારેક ક્યારેક એમની વાતો કરીએ છીએ.

**રહીમન ધીરજ કે ધરે, હાથી મણભર ખાત,
એક ટૂક કે કારણે શ્વાન ધરોઘર જાત.**

ધીરજની કેટલી મોટી મહત્તા છે. હાથીને રોજ મણબંધી ખોરાક જોઈએ તો ય તેને એક ધરેથી જ બધું મળી રહે છે. જ્યારે કૂતરાને તો ટંકે એક બટકું રોટલો જ ખાવા જોઈએ, પણ ધીરજ ન હોવાના કારણે આ ધરથી પેલા ઘર ભટકતો જ રહે છે.

હિન્દીમાં રહીમના દોહરાની એક નાની પુસ્તિકા છે જે અમે હિન્દી ભણતા તે વખતે અમારે ચાલતી. અકબર બાદશાહના દરબારમાં રહીમને રાજકવિ તરીકે સારું માન મળતું. રાજા તરફથી કીમતી ભેટ-સોગાદો-વસ્ત્રો-અલંકાર-ઝવેરાત વગેરે મળે. રહીમને તો એ

બધાંનો કંઈ મોહ નહીં, પાકા અપરિગ્રહી. એટલે ઘરે આવીને એ બધું ઓરડામાં એક ખૂણામાં નાખે. વરસમાં એક દિવસ એવો નક્કી કરેલો કે તે દિવસે આખા વરસમાં જે કંઈ ભેગું થયું હોય તે બધું જ લૂંટાવી દે. પોતે ઘરની બહાર નીકળી જાય, પોતાના હાથે કોઈને કંઈ આપે નહીં, જેને જે જોઈએ તે જાતે જ લઈ જાય. લોકોને પણ ખબર પડી ગયેલી. એટલે નક્કી કરેલા દિવસ અગાઉથી જ રહીમના ઘર આગળ લૂંટવાવાળા આવીને ઊભા જ હોય. બધું લૂંટાવી દે. બીજા દિવસથી ફરીને દરબારમાં જાય અને ફરી પાછી રાજા તરફથી ભેટ-સોગાદો મળવા લાગે ને આખા વરસનું ભેગું થાય, એટલે નક્કી કરેલા દિવસે બધું લૂંટાવી દે. એમની આવી મોટી દાનેશ્વરીપણાની આબરૂ મોટા મોટા સંતો પાસે પહોંચી. એક સંતે લખીને પૂછ્યું :

**રહીમન એસી દેન જ કિત શીખે હો સૈન
જ્યો જ્યો કર ઊંચો ધરો, ત્યો ત્યો નીચે નૈન.**

અર્થ : રહીમ તમને કયા ગુરુ મળ્યા? કોણે આનું શિખવાડ્યું? આવી દાતારી તમે કોની પાસેથી શીખ્યા? જ્યો જ્યો કર ઊંચો ધરો ત્યો ત્યો નીચે નૈન. દાન કરો છો - કર ઊંચો છે અને આંખો તો તમારી નીચે છે. પોતાના ધરેથી ચાલતા ચાલતા દરબારમાં જતા હોય ત્યારે, અને દરબારમાંથી ચાલતા ઘરે જતા હોય ત્યારે, તેમની આંખો તો નીચે ઢાળેલી જ હોય. એટલે પૂછનારને તેમણે જવાબ આપ્યો કે,

**દેનહાર કોઉ ઓર હૈ જો ભેજે દિન-રૈન
લોગ ભરમ હમ પે ધરે, યાતે નીચે નૈન**

ભાવાર્થ : દેવાવાળો તો બીજો છે. તે દિવસરાત મને મોકલ્યે રાખે છે, પણ તોય લોકો સમજે છે કે હું આપું છું - રહીમ આપે છે. એના કારણે હું લજજાઈ જાઉં છું, શરમાઈ જાઉં છું અને તેથી હું ઊંચું જોઈ શકતો નથી, નીચું જોઈને ચાલું છું.

રહીમજી નવા નવા દોહરાની રચના કરીને - બાદશાહના દરબારમાં જઈને સંભળાવે. બાદશાહ ખુશ થઈને ઢગલાબંધ ભેટો આપે. એમ બાર મહિનાનું ભેગું થયેલું નક્કી કરેલા દિવસે લૂંટાવી દે - બધાને વહોંચી દે.

પણ કઈ રીતે? પોતાના હાથેથી નહીં. પોતે તો ઘરની બહાર નીકળી જાય અને કહે કે લૂંટો. બસ થઈ રહ્યું. માણસ એક ધર્મશાળા બનાવે કે કૂવો બનાવે કે કંઈ આમ બનાવે કે કંઈ તેમ બનાવે તોય આરસની તકતી ચઢાવે ને પોતાનાં નામ લખાવે - કેટલાં વાનાં કરે; અને આ તો આટલો મોટો કવિ છે, તોય યાત્રે નીચે નૈન - લોગ ભરમ હમ પર ધરે યાત્રે નીચે નૈન. આવી બધી રચનાઓ, આવી બધી સાખીઓ, આવી બધી અજાયબીઓ સાંભળી સાંભળીને એમાંથી ખૂબ પ્રેરણા લઈએ કે આપણું જીવન પણ કેમ શ્રેષ્ઠ બને, મનુષ્ય જન્મ કેમ સાર્થક કરી શકીએ? એના માટે સતત સાવધાન રહેવા માટે આ બધી વાતો છે. ભગવાનની દયાથી આવા જુદાજુદા નિમિત્તે તમે જે ગોઠવણી કરો છો એના કારણે તમને સાંભળવાનો મોકો મળે છે અને તે રીતે તમારે એ બધું તાજું રહે છે. અમને કહેવાનો મોકો મળે છે, તો અમને પણ એ નિમિત્તે તાજું રહે છે.

તો, ફરી ફરીને સૌને ધન્યવાદ છે, શુભાશિષ્ય છે. સત્યધર્મગુરુદેવકી જય. ઓમ્ નમઃ પાર્વતીપતયે હર હર મહાદેવ હર... જય નારાયણ.

તા. ૨૦-૮-૨૦૦૮, ગુરુવાર

સત્યધર્મ ગુરુદેવકી જય. ઓમ નમઃ પાર્વતીપતયે હર હર મહાદેવ હર...

આજે શ્રાવણ મહિનો પૂરો થયો. સૌએ બની શકે એટલું ધર્મ-દર્શન ઈત્યાદિ કર્યું, લાભ લીધો. આ સૂરજ ઊગ્યો અને આથમ્યો એ સ્થૂળ. એમ શ્રાવણ મહિનો આવ્યો અને પૂરો થઈ ગયો. ફરીને શ્રાવણ માસ આવશે અને જશે. એમને એમ આપણું જીવન પૂરું થઈ જશે. આ બધા આપણને ચેતવે છે : આપણે રહેવાના નથી. માટે બને એટલું સત્કર્મ કરી લેવું.

ગઈ વખતે આપણે પારસમણિની વાત કરી હતી. પારસમણિ એ ભેદ જોતો નથી કે આ ભગવાનની મૂર્તિ છે કે શિકારીનું બાણ છે. એને મન તો એ લોહાનો ટુકડો જ છે. લોહાને સોનું કરી નાખવું એ એનો સ્વભાવ છે. એને એમાં કંઈ મહેનત કરવી પડતી નથી. એટલે માટે પારસમણિ લોહાને સ્પર્શે કે લોહું

પારસમણિને સ્પર્શે, લોહું સોનું થઈ જ જાય. લોહાને સોનું થવું હોય તો પારસમણિને સ્પર્શ કરવા જાય. એ એક સ્વભાવ આપણે જોયો. હવે આ બીજી રીતે પારસમણિની વાત જોઈએ.

પારસમણિ કે સ્પર્શ સે કંચન ભઈ તલવાર.

તુલસી તીનો ના ગયે, ધાર માર આકાર.

કેટલી સુંદર વાત! કેટલી ટૂંકાણમાં કરી દીધી!

પારસમણિના સ્પર્શથી લોહાની તલવાર સોનાની તો થઈ ગઈ. પારસમણિનો એ સ્વભાવ હતો કે લોહત્વને સુવર્ણત્વ પ્રાપ્ત કરાવી દે. પણ તુલસી તીનો ના ગયે, ધાર માર, આકાર. લોહાની તલવાર સોનાની તો થઈ ગઈ, પણ તેની ધાર - અણિ; માર, મારકશક્તિ અને આકાર - વાંકો વળાંકવાળો આકાર તો એનાં એ જ રહ્યાં. પારસમણિનો સ્પર્શ થવા છતાંય તલવારના આ ત્રણે ગુણો તો એના એ જ રહ્યા. બહુ જ રહસ્યની ઊંચી વાત છે કે પારસમણિનો સ્પર્શ થવા છતાંયે અમુક લોકો પોતાનો સ્વભાવ છોડી શકતા નથી, તે પોતાનું કલ્યાણ કરી શકતા નથી. પારસમણિ તો પોતાનો સ્વભાવ બરાબર ભજવે છે - તે તો સોનું બનાવી દે છે, પણ લોહું પોતાના આ ત્રણ સ્વભાવને છોડી શકતું નથી અને ચોર્યાસી લાખના ચક્કરમાં ચઢી જાય છે.

તુલસીદાસની વાત છે. બહુ જાણીતી વાત છે. એમનાં પત્ની એમના પિયર ગયાં હશે. પત્નીનો વિયોગ સહન નહીં થઈ શકવાથી તેઓ તેમને મળવા માટે અડધી રાત્રે નીકળી પડ્યા. પત્નીના વિરહથી તેમની વિવેકબુદ્ધિ નષ્ટ થઈ ગઈ હતી. રસ્તામાં નદી આવી, તો મગર પર બેસીને નદી ઓળંગી ગયા. પત્નીના ઘર પાસે પહોંચી ગયા. અડધી રાત્રે બધું બંધ હોય. ઘરના પાછળના ભાગે ઉપર એક દોરડું લટકતું દેખાયું. હા, મારા માટે જ રાખી મૂક્યું લાગે છે. તે પકડીને ઉપર ચઢી ગયા. પત્ની તો તેમને જોઈને ચકિત થઈ ગયાં. પૂછ્યું : આમ અડધી રાત્રે અહીં કઈ રીતે આવી શક્યા? તુલસીએ માંડીને વાત કરી. તુલસીની પત્ની -રત્નાવલીએ લટકતું દોરડું જોઈને કહ્યું : અરે, આ તો સાપ છે! તમે એને પકડીને અહીં આવી ચઢ્યા? મારામાં આટલી બધી આસક્તિ? આટલી બધી મોહમોયા? એમણે ટકોર કરી :

અસ્થિ - ચર્મમય દેહ મમતામેં જેસી પ્રીતિ.

વેસી હો રઘુરાયમેં તબ ના રહો ભવ ભીતિ.

બીજી કોઈ પત્ની હોત તો એમનાં વખાણ કરત - પુશ થાત. મને મળવા માટે આટલુંબધું સાહસ કર્યું. પણ, આ તો સમજદાર પત્ની હતાં, અલૌકિક સ્ત્રી હતાં. ટોણો માર્યો: અસ્થિ-ચર્મમય દેહ મમ - હાડકાં અને ચામડાનું મારું આ શરીર, તેમાં જો આટલી પ્રીતિ થઈ ગઈ, એવી પ્રીતિ જો રામમાં થઈ હોત તો તમારું જીવન સાર્થક થઈ જાત, મોક્ષ થઈ જાત. એમનાં એ મર્મવાક્યોથી તુલસીનું આખું જીવન બદલાઈ ગયું. એ રામમય બની ગયા. તેઓ મહાન સંત તુલસીદાસ બન્યા. સંસાર તરી ગયા - પાર ઊતરી ગયા. એ બંને પતિ-પત્નીનો, ગૃહસ્થાશ્રમ કેવો ધન્ય કહેવાય? આને કહેવાય પારસમણિનો સ્પર્શ!

પછી બીજી એક વાત છે :

એક રામ દશરથ ઘર ડોલે, એક રામ ઘટઘટ મેંબોલે,
એક રામ હૈ જગત પસારા, એક રામ હૈ સબ સેન્યારા.

ચાર રામનાં નામ આપ્યાં છે. દશરથ રાજાને ત્યાં પુત્રરૂપે જન્મ્યા હતા તે એક રામ. એક રામ ઘર ઘરમાં બોલે તે આતમરામ- જીવમાત્રમાં રહેલા છે તે બીજા રામ. એક રામ હૈ જગત-પસારા, જડ અને ચૈતન્ય સ્વરૂપે જગતમાં જે કંઈ પ્રસાર છે તે રામનું જ સ્વરૂપ છે. આ ત્રણેયથી અલગ એક રામ, જેને આપણે “ઓમ્” કહીએ છીએ તે એક રામ હૈ સબસે ન્યારા, વેદોએ - શાસ્ત્રોએ જેને “ઓમ્” કહ્યો છે તે. આ ત્રણેય રામથી ન્યારા અલગ. આ રીતે ઓમ્ની મહત્તા કેટલી ઊંચી છે તે આ દોહરામાં બતાવ્યું. ઈશ્વરની ઓળખ માટે આપણે નાનકડી એક પુસ્તિકા લખી છે. બીજા એક દોહરામાં પણ આ વાત જરા જુદી રીતે કરવામાં આવી છે.

સાહેબ, સબકા બાપ હૈ, બેટા કીસીકા નાહી.

જો કીસીકા બેટા હૈ બહુ સાહેબ નાહી.

સાહેબ એટલે ભગવાન-ઈશ્વર-પરમગુરુ પરમાત્મા-જગતપિતા. અતિટૂંકાણમાં કેટલુંબધું જણાવી દીધું!

આપણે પણ છેલ્લામાં છેલ્લો એક દોહરો બનાવ્યો છે.

“ભિક્ષુ દેહ વ્યવહારમાં, જયનારાયણ સૌને કરે,
નહીં પોતાનું કોઈ પારકું જળકમળવત્ સહુથી રહે.”

ભિક્ષુ એટલે યોગભિક્ષુ, દેહ વ્યવહારમાં - વ્યવહારમાં તો દેહપણું વર્તે છે અને સહુને જયનારાયણ કહે છે. પણ કઈ રીતે? જળકમળવત્ - કોઈ પોતાનું નહીં અને કોઈ પારકું નહીં. આપણે અગાઉ એક દોહરામાં જોયું હતું ને કે,

કબીર ખડા બાજારમેં, સબકી પૂછે ખૈર

ના કાહુ સે દોસ્તી, ના કાહુસે બૈર

એ રીતે આપણે પણ આ એક દોહરો મૂક્યો.

બીજો એક દોહરો છે :

તુલસી સીતારામ કો રીઝ ભજો કે ખીજ,

ઉલટે-સુલટે વાવીએ જયોં ખેતરમેં બીજ

આમાંય ગાગરમાં સાગર ઠાલવી દીધો છે. ભગવાનને તમે પુશ થઈને (રિઝાઈને) ભજો કે નારાજ થઈને (ખિજાઈને) ભજો, તેનું ફળ તો મળવાનું જ છે. કારણ કે, “ઉલટે-સુલટે વાવીએ જયોં ખેતરમેં બીજ” ખેતરમાં જ્યારે આપણે બીજ વાવીએ છીએ ત્યારે તે બીજ - જુવારનો દાણો - બાજરાનો દાણો કે મકાઈનો દાણો-વાવતી વખતે આડોઅળળો ગમે તે સ્થિતિમાં જમીનમાં પડે, પણ તે ઊગી તો નીકળે જ છે. એમ, અજાણતાં કરેલાં સત્કર્મોનું સારું ફળ અને ખોટાં કર્મનું કષ્ટદાયક ફળ મળે જ છે. અજાણતાં ય કોઈ ખોટું કર્મ કર્યું હોય, તો ઈશ્વર કંઈ આપણને માફ ના કરી દે.

તુલસી ઈસ સંસારમેં સબસે મીલીએ ધાઈ

ના જાને કીસ રૂપમેં નારાયણ મીલ જાઈ.

સૌની સાથે હળીમળીને આનંદથી રહીએ અને દોડી દોડીને સૌને મળીએ. કોઈની સાથે દ્વેષ-ઈર્ષ્યા નહીં. આપણને ખબર નથી કે નારાયણ, ભગવાન, પરમ્ ગુરુપરમાત્મા કયા સ્વરૂપમાં આપણી પાસે આવશે. એટલે આપણે તો દોડી દોડીને સૌને નારાયણ કરવાના કે દ્વેષરૂપે આ આપણા ભગવાન હશે. અને એમને નારાયણ કરીશું એટલે આપણો બેડો પાર થઈ જશે.

તુલસી ઈસ સંસારમેં ભાત ભાત કે લોગ

સબસે હીલ મીલ ચાલીએ નદી નાવ સંજોગ

આ પણ ઉપરને મળતી સાખી છે. સાખી, દોહરા, છંદ એમ કાવ્યોનાં જુદાં જુદાં સ્વરૂપો હોય. બે લીટીમાં હોય એને દોહરો કહે, ચાર લીટીમાં હોય એને સાખી કહે.

તેનો આશરો લઈને સંતો લોકોના કલ્યાણ માટે પોતાના અનુભવનો નિયોડ કાવ્યસ્વરૂપે રજૂ કરે. ગુરુઅષ્ટક, ગુરુચાલીસા, ગુરુબાવની કાવ્યમય હોય એટલે સહેલાઈથી યાદ રહી જાય, કાવ્યમ માટે યાદ રહે, ભુલાય નહીં.

તો આજે હરવખત કરતાં વધુ બોલાયું. તમને બધાને બરાબર સંભળાયું હશે. ફરી ફરીને સૌને ખૂબ ખૂબ જયનારાયણ સાથે શુભાશિષ્ય

સત્યધર્મગુરુદેવકી જય.

ઓમ્ નમઃ પાર્વતીપતયે હર હર મહાદેવ હર...

તા. ૩૦-૮-૨૦૦૯, રવિવાર

સત્યધર્મ ગુરુદેવકી જય. શ્રાવણમહિનો તો પૂરો થઈ ગયો. તમે સહુએ સારો લાભ લીધો. દર મહિનાનો છેલ્લો રવિવાર તમે સાંજનો સ્વાધ્યાય રાખો છો. જેથી વધારે માણસો લાભ લઈ શકે. આજે ઓગસ્ટ મહિનાનો છેલ્લો રવિવાર છે. કવિ રહીમજીનો એક દોહરો છે તેની વાત કરીએ.

રહીમન દેખી બડેનકો લધુ ન દીજીએ કાટ,
જહાં કામ આવે સુઈ, વહાં ક્યા કરે તલવાર.

બહુ મોટાને જોઈને નાનાને ફેંકી ના દેવાય. રહીમન દેખી બડેનકો, લધુ ન દીજીએ કાટ - કારણ કે જહાં કામ આવે સુઈ, વહાં ક્યા કરે તલવાર? જ્યાં સોયની જરૂરત હોય ત્યાં તલવાર શું કરી શકે? સોય તો કેટલી નાની છે! તલવાર કેટલી મોટી છે! અને તેનું કામ કેટલું જબરદસ્ત છે! પણ કપડું સીવવું હોય - કાંટો કાઢવો હોય તો ત્યાં કઈ તલવાર કામ ના આવે, સોય જ કામ આવે. એટલે નાનાની પણ કિંમત સમજાવી જોઈએ. નાનાને વિશાલ અર્થમાં સમજીએ તો, વ્યક્તિ-વ્યક્તિનું પદ, વ્યક્તિનું જ્ઞાન, વ્યક્તિની સમજણશક્તિ એમ અનેક અર્થમાં સમજી શકાય. રહીમન દેખી બડેનકો લધુ ન દીજીએ કાટ, લધુને ફેંકી ના દઈએ. મોટાને જોઈને મોટાની શેહમાં, મોટાના મોહમાં, પેલા જે નાના, જેઓ આપણી સંગતમાં વરસો સુધી રહ્યા હોય તે બધાને ભૂલી

ન જઈએ - એને હડસેલી ના દઈએ. યે બડે, ક્યારે આપણને ફેંકી દેશે, અને પેલા લઘુની આપણને જરૂર પડશે એ વાત આ દોહરામાં આપણને સરસ રીતે સમજાવી છે. એક એક દોહરા પર દસ-દસ પાનાં ભરીને વિસ્તાર કરી શકાય. આ તમને થોડો સાર કહ્યો.

બીજો એક દોહરો છે :

કબીરા તેરી ઝોંપડી ગલકટ્ટે કે પાસ,

કરેગા સો ભરેગા, તું ક્યો ભયા ઉદાસ.

કબીરસાહેબ કહે છે કે, કબીરા તેરી ઝોંપડી, ગલકટ્ટે કે પાસ. તારી ઝૂંપડી, તારું ઘર, તારો નિવાસ ગલકટ્ટાની પાસે છે. ગળું કાપનારાઓ-કસાઈઓના પડોશમાં તું રહે છે. રોજ ગળાં કપાય, રોજ હિંસા થાય, રોજ પ્રાણીઓને મારવામાં આવે એ બધું કબીરસાહેબને રોજ જોવું પડે એટલે ઉદાસ થઈ જાય, દુઃખનો પાર ના રહે, પણ ધીમેધીમે તેમણે પોતાનું મન મનાવ્યું. આ રીતે કે, કબીરા તેરી ઝોંપડી ગલકટ્ટે કે પાસ - આ તારું ઘર તારો નિવાસ જ આ કસાઈઓની પાડોશમાં થયો. એમનો તો આ ધંધો છે, એ તો કરવાના જ. એ જોઈ જોઈને તું ઉદાસ થઈશ, તો તું કઈ રીતે રહી શકીશ? તારું જીવન કેવી રીતે પસાર થશે? તારાથી થઈ શકતા બધા પ્રયત્નો એમને સુધારવા માટે તે કર્યા. આપણાથી બનતા પ્રયત્નો - બીજાઓને સુધારવાના, બીજાઓને લાઈન પર ચઢાવવાના, બીજાઓનું કલ્યાણ કરવાના આપણે કર્યા. આપણે જે પ્રયત્ન કર્યો તેનું આપણને સુખ, એનો આપણને સંતોષ. આમ છતાંય, તે ન સુધરે, કલ્યાણ માર્ગમાં આગળ ના વધે તેથી આપણે ઉદાસ થઈ જઈએ, તો આપણે કઈ રીતે જીવી શકીએ? આપણા હાથની વાત હતી તે આપણે કરી. હવે જેના હાથની વાત હતી અને જેણે કરવાનું હતું તેણે તે ના કર્યું. એટલે પછી કબીરજીએ આ રીતે પોતાનું મન વાળ્યું.

કબીરા તેરી ઝોંપડી, ગલકટ્ટે કે પાસ,

કરેગા સો ભરેગા, તું ક્યો ભયા ઉદાસ.

સત્યધર્મગુરુદેવકી જય. ઓમ નમઃ પાર્વતીપતયે હર હર મહાદેવ હર...

ગુરુ પ્રથમ

સૌજન્ય : 'હળવદ મિત્ર'માંથી

સિકંદર અને તેના ગુરુ એરિસ્ટોટલ સાથે જઈ રહ્યા હતા. રસ્તામાં નદી આવી. ગુરુ પહેલાં નદી પાર કરવા માગતા હતા, પણ સિકંદરે ના માન્યું અને પહેલાં તેણે નદી પાર કરી. સામે કિનારે પહોંચ્યા પછી એરિસ્ટોટલે પોતાનું કહેવું નહીં માનવાનું કારણ સિકંદરને પૂછ્યું. તો તેણે કહ્યું : “જો સિકંદર ડૂબી જાય, તો એરિસ્ટોટલ તેના જેવા દસ શિષ્યો બનાવી શકશે, પણ જો એરિસ્ટોટલ ડૂબી જાય તો દસ સિકંદર ભેગા મળીને પણ એક એરિસ્ટોટલ ન બનાવી શકે.”

ગુરુકૃપા અખંડપણે વરસ્યા કરે છે :

ગુરુકૃપા વિશે પણ આપણી સમજ કેટલી બધી છીછરી છે! આપણી ઈચ્છા મુજબનું થાય તેને જ આપણે ગુરુકૃપા થઈ એમ માનીએ છીએ. પણ આપણી ઈચ્છા પૂરી ન થાય તે પણ ગુરુકૃપા જ છે એમ માનવું તે બુદ્ધિની પરિપક્વતા છે, તે જ ખરેખર ગુરુકૃપા છે. આપણી બધી જ ઈચ્છાઓ કાંઈ કલ્યાણકારી હોતી નથી. મા બાળકને ચોકલેટ આપે ત્યારે તે તેને બહુ જ માયાળુ લાગે છે, પણ મા કડવી દવા પિવડાવે ત્યારે તે નિર્દય લાગે છે. આ બંને પ્રસંગોએ મા બાળકનું કલ્યાણ જ ઈચ્છતી હોય છે. બાળક અજ્ઞાનવશ એમ માને છે કે જે મીઠું પિવડાવે તે સારું, અને જે કડવું પિવડાવે તે ખરાબ.

ઉંમરના કારણે કોઈ નાનું કે મોટું નથી, પણ સમજણના આધારે નાનામોટાનું માપ નીકળે છે. ગુરુકૃપા તો અખંડપણે વરસ્યા જ કરે છે તેવો અનુભવ જેમને અખંડપણે રહ્યા કરે તે સૌ મોટા અર્થાત્ સાચા સુખિયા.

- યોગભિક્ષુ

॥ ॐ ॥

॥ तस्य वाचकः प्रशवः ॥

ओम् परिवारना उत्सव-२०१०

क्या प्रसंग निमित्ते	स्थल	उजववानी तारीख
महाशिवरात्री निमित्ते	कुसुम हरनाथ मंदिर, अमरेश्वर महादेवनी सामे, वाराही दरवाजा, उमरेठ-डाकोर रोड, मु. उमरेठ, जि. आशंठ.	१४-२-१० रविवार सवारे १० श्री २
हनुमान जयंती निमित्ते	गोविंदभाई अेन. प्रजपति सी १/१, लक्ष्मेश्वर सोसायटी, अंकुर चार रस्ता, नारणपुरा, अमदावाड-१३.	४-४-१० रविवार सवारे ८.३० थी ११.००
गुरुपूणिमा	जयां नक्की थाय त्यां	२५-७-१० रविवार सवारे ८ थी १२
ओम् गुरुदेव जयंती	कान्तिभाई अे. पटेल शाकुंतल बंगलोल कोमन प्लोट, सत्ताधार चार रस्ता, सोला रोड, घाटलोडिया, अमदावाड-६१	१-११-१० सोमवार सांजे ४.३० थी ८
भेसतुं वर्ध	नेपथभाई व्यास उ, गंगाधर सोसायटी, सरदार पटेल हाईस्कूलनी सामे, मल्लीनगर, अमदावाड-८.	७-११-१० रविवार सवारे ७ थी ८
श्री गायत्री अनुष्ठान साधना शिबिर निमित्ते	"निर्विकल्प मुक्तिधाम" नाथाभाई अे. पटेलना भेतरमां, मु. पलियड (वेडा), ता. कलोल, जि. गांधीनगर.	२६-१२-१० रविवार सवारे १० थी २

नोंध : ओम् तगवाननी कृपाथी, आध्यात्मिक स्मृतिनी जगृति अने आध्यात्मिक संगठननी भावनाथी उत्सव उजववानो प्रयत्न करवामां आवे छे. उत्सव विषेनी विगत उत्सवना आठ-दस दिवस पहलेलां मेणवी लेवी जरूरी छे. अमदावाडनी बजार उजवाता उत्सवना स्थणे पहोंयवा माटे लकजरी के अेस.टी. बसनी व्यवस्था करवामां आवे छे. तो जे ते कार्यक्रम माटे नक्की बघेल समय पहलेलां बस भाडाना पैसा भरी नाम नोंधावी देवुं जरूरी छे.

उत्सवनी तारीख अने स्थल याद करवा माटे आ पत्रिकानी सायवणी जरूरी छे.

श्रीशुवर का ढोधक (नाम) प्रणव/ओम् है ।

(समाधिपद के षडो का वाचनुवाद)

- (२४) क्लेश, कर्म, कर्मफल और वासना जिसमें नहीं है ऐसा पुरुषविशेष/चितनविशेष श्रीशुवर है ।
- (२५) श्रीशुवर संपूर्ण सर्वज्ञ है ।
- (२६) श्रीशुवर पूर्वकाल के गुरुओं के भी गुरु है और काल की मर्यादा से (जन्म-मृत्यु से) पर है ।
- (२७) श्रीशुवर का नाम प्रणव/ओम् है ।
- (२८) अर्थ के चिन्तन सहित ओम् का जप करना ।
- (२९) चिन्तन सहित जप करने से अन्तरायों का अभाव और आत्मसाक्षात्कार होता है ।

● दूरटना उद्देशो :-

(१) सर्वव्यापक परम सूक्ष्म चेतन तत्त्व के जेनुं नाम प्रणव (ओम्-ॐ) छे तेनी प्रतीति ञहुषनसमाजने कराववा प्रथ करवो. (२) 'योग'नो प्रचार, प्रसार अने संशोधन करवा प्रथल करवो. (३) समाजनुं नैतिक धोरण ठींचुं लाववा म आध्यात्मिक ज्ञाननो साहित्य द्वारा प्रचार अने प्रसार करवानो प्रथल करवो. (४) सा उपरांत 'ञहुषनहितार ञहुषनसुभाय'ने लगतां कार्या जेवां के केजवणी, तनीनी सारवार वगेरे करवा माटे प्रथल करवो.

Registrar of News Papers of India under Regd. No. 48770/90

L-5/131/OTY/34/90-91

To,

આઈસરવાયુડ તથા આઈઆર્સિક વડા

પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિદ્યુજી

PRINTED & PUBLISHED BY :-

Dr. S.S. Bhikshu for

AUMGURU PREMSAMARAPANDHYANBHIKSHU PARIVAR TRUST

(Reg. No. E/4416 Date 11-5-81)

From :- 3/B, Palladnagar Society, Naranpura, Ahmedabad.

Printed at: Shree Graphics, Navrangpura, Ahmedabad.

Hon. Editor : Naishadh Vyas

(T. Exe. DITE)/80G(5) / 252 / 2008-09 (Up to MARCH-2013)

લવાજમ દર :-

વાર્ષિક સભ્ય (ભારતમાં) ...	રૂ. 30-00
આજીવન સભ્ય (ભારતમાં) ...	રૂ. ૫૦૦-૦૦
વાર્ષિક સભ્ય (પરદેશમાં) ...	\$ ૧૫.૦૦
આજીવન સભ્ય (પરદેશમાં) ...	\$ ૧૫૧.૦૦

**લવાજમ મોકલવાનું તથા
"રુતામ્બરા"ને લગતો પબ્લિશર
કરવાનું સ્થળ :-**

- (૧) ડૉ. સોમાભાઈ એ. પટેલ
૩/બ, પલિયડનગર
સેન્ટ ઝેવિયર્સ હાઈસ્કૂલ રોડ,
નારણપુરા, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૧૩
- (૨) નૈષઠભાઈ સી. વ્યાસ
"સ્વાશ્રય",
૩, ગંગાધરા સોસાયટી,
રામભાગ પાછળ, મણીનગર,
અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૦૮

સૂચના :-

- (૧) લવાજમ ચેક દ્વારા અથવા મનીઓર્ડર દ્વારા "ઓ. પ્રે. પ. ટ્રસ્ટ" ના નામે મોકલવું. સાથે આપનું પુરું નામ, સરનામું શુદ્ધ અસરોમાં લખી મોકલવું.
- (૨) જે સભ્યનાં રહેઠાણનાં સ્થળ બદલાયાં હોય તેમણે તેમના નવા રહેઠાણનું પૂરું સરનામું લખી મોકલવું જેથી વ્યવસ્થાપકોને અંક મોકલવામાં સરળતા રહે.

**પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિદ્યુજી
સાથેના સંસ્મરણો તથા પ્રેરક
પ્રસંગો આવકાર્ય છે.**